

Datum: 18. marec 2020

Številka: 6032-1/2020

**UČITELJEM, KI IZVAJAJO PRAKTIČNI DEL IZPITA SPLOŠNE MATURE,
PRESEDNIKU IN TAJNIKU ŠOLSKE MATURITETNE KOMISIJE
ZA SPLOŠNO MATURO**

Spoštovani,

na Državnem izpitnem centru smo preučili problematiko izvedbe praktičnih delov izpitov splošne mature v novonastalih razmerah ob epidemiji koronavirusa.

V trenutno znanih okvirih, ko je prišlo do prekinitve pouka v srednjih šolah, in ob upoštevanju koledarja izvedbe praktičnih delov izpita, po katerem je **15. april 2020 predvideni rok za zaključek vseh praktičnih delov izpitov**, ocenjujemo, da ne bi smelo biti težav s predpisanimi roki iz koledarjev, ki jih je sprejela Državna komisija za splošno maturo, zato se datuma zaključka v tem trenutku ne spreminja.

Kar se tiče same izvedbe, menimo, da dijaki lahko brez težav dokončajo svoje obveznosti, **povezane z oddajo seminarских in projektnih nalog, izvedbo praktičnega dela izpita iz predmeta ekonomija, pisne naloge pri zgodovini, ustvarjalne vaje pri teoriji in zgodovini drame in gledališče ter ustvarjalne delavnice pri sodobnem plesu**. Glede na to, da ima učitelj možnost postavitve dodatnih internih datumov za izvedbo, učitelje prosimo, da jih preverijo, po potrebi spremenijo ter o tem obvestijo vse maturante (tudi tiste, ki predmet opravljajo kot t. i. peti predmet ob poklicni maturi). Če maturanti šele v tem času ugotavljajo, da za nalogo potrebujejo literaturo in so knjižnice sedaj zaprte, naj se obrnejo na svoje učitelje in se z njimi dogovorijo, kako bodo uporabo virov in literature prilagodili danim razmeram. V času množice e-gradiv se lahko dogovorijo s svojimi učitelji na šoli, da vprašanja glede uporabe in navajanja literature pri internem delu mature razrešijo sami.

Doslej še nimamo nobenih resnih opozoril glede zaključka izvajanja **laboratorijskih vaj**. Velika večina maturantov je vaje v šolskem letu do sedaj že opravila, poleg tega pa lahko pri tem praktičnem delu izpita v skladu z 8. členom *Pravil za izdelavo praktičnega dela izpita - laboratorijskih vaj* učitelj določi izredni datum opravljanja vaj in/ali oddaje poročil, če jih kandidat iz upravičenih razlogov ni opravil oziroma jih ni oddal v skladu z izvedbenim načrtom vaj.

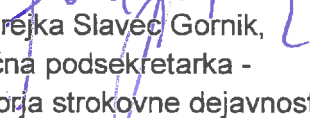
Po naših informacijah pa na nekaterih gimnazijah še niso izvedli **ekskurzije pri geografiji in zgodovini ter umetnostnozgodovinskega praktikuma** pri umetnostni zgodovini. V skladu s 4. členom *Pravil za izvedbo praktičnega dela mature pri predmetu geografija, zgodovina in*

umetnostna zgodovina lahko učitelj za vsakega kandidata, ki iz upravičenih razlogov ni mogel opraviti praktičnega dela izpita, pripravi rezervno izvedbo praktičnega dela izpita. Z namenom, da bi učiteljem pri tem pomagali, smo zaprosili državne predmetne komisije za predloge možnih izvedb, ki vam jih pošiljamo v prilogah. Namenjeni so tistim učiteljem, ki še niso izvedli ekskurzije pri predmetih geografija in zgodovina ter umetnostnozgodovinskega praktikuma pri umetnostni zgodovini. Seveda pa imajo učitelji možnost, da se odločijo za katerokoli drugo obliko izvedbe, ki je primerljiva s predpisano v predmetnem izpitnem katalogu.

Prosimo, da s tem obvestilom in predlogi seznanite vse učitelje, ki pripravljajo dijake na matura pri predmetih s praktičnim delom izpita. Učitelji naj preko e-učilnic/elektronske pošte seznanijo svoje maturante, tudi tiste, ki niso dijaki vaše šole, o morebitnih dodatnih navodilih za zaključek praktičnih delov izpitov splošne mature na vaši šoli. Ključno sporočilo tako za maturante kot njihove učitelje bi moralo biti, da se bo matura izpeljala, predvidoma v veljavnih rokih, zato se morajo maturantje še naprej učiti in skupaj z njihovimi učitelji na šolah izpeljati praktične dele izpitov splošne mature, četudi trenutno pouk na šolah ne poteka.

Če bo prišlo do sprememb, vas bomo o tem naknadno obveščali.

Lep pozdrav,

dr. Andrejka Slavec Gornik,
področna podsekretarka -
vodja sektorja strokovne dejavnosti

dr. Darko Zupanc,
direktor

Priloge:

- *Predlog navodil za izvedbo praktičnega dela izpita pri predmetu geografija, ki lahko nadomesti izvedbo strokovne ekskurzije*
- *Predlog navodil za izvedbo praktičnega dela izpita pri predmetu zgodovina, ki lahko nadomesti izvedbo strokovne ekskurzije*
- *Predlog navodil za izvedbo praktičnega dela izpita pri predmetu umetnostna zgodovina, ki lahko nadomesti izvedbo umetnostnozgodovinskega praktikuma*

GEOGRAFIJA

Predlog navodil za izvedbo praktičnega dela izpita pri predmetu geografija, ki lahko nadomesti izvedbo strokovne ekskurzije

Zaradi izrednih okoliščin ob epidemiji novega koronavirusa so se šole, učitelji in maturanti pri opravljanju ekskurzije znašli v različnih situacijah – nekateri učitelji so ekskurzije že izvedli, maturanti pa so oz. bodo poročila brez večjih težav lahko oddali, na drugih šolah pa ekskurzije še niso imeli in jo v trenutnih razmerah tudi ni mogoče izvesti. Učitelji, ki maturante pripravljajo na izpit iz geografije, lahko sami presodijo, na kakšen način bi bilo praktični del izpita smiselno izvesti, državna predmetna komisija za splošno maturo za geografijo pa je za učitelje pripravila predlog izvedbe praktičnega dela splošne mature, ki lahko nadomesti izvedbo strokovne ekskurzije in ga lahko maturanti opravijo doma, brez odhoda na teren. Pri tem je smiselno prilagodila navodila za izvedbo in točkovanje ekskurzije kot praktičnega dela izpita splošne mature, ki so zapisana v predmetnem izpitnem katalogu.

1. Merila ocenjevanja posameznih delov izpita

Pisni priprava za izvedbo strokovne ekskurzije

Namesto opravljene strokovne ekskurzije kandidat doma samostojno izdelava pisno pripravo za izvedbo strokovne ekskurzije po izbrani pokrajini (ki ne sme biti njegova domača) s predvidenimi štirimi postanki na tej načrtovani poti. Za izbor pokrajine, predstavitev geografskih značilnosti izbranih območij štirih predvidenih postankov in pripravo štirih geografskih vaj/nalog (ena vaja/naloga za vsak postanek) lahko kandidat dobi največ **12 točk**.

Ocenjevanje

- Namesto priprave na strokovno ekskurzijo točkujemo **kandidatovo samostojno izbiro pokrajine (regijo), ki je izven njegove domače pokrajine** (lahko je tudi v zamejstvu), in kandidatov izbor gradiva za izbrano pokrajino, pri čemer lahko uporabi tudi zanesljiva e-gradiva. (največ **4 točke**)
- Namesto izvedbe strokovne ekskurzije točkujemo **izdelavo pisne priprave za izvedbo strokovne ekskurzije po izbrani pokrajini s štirimi postanki na načrtovani poti**. Vsak postanek, ki ga je kandidat izbral in zapisal v pisni pripravi, mora biti predstavljen z vidika naravno- in/ali družbenogeografskih značilnosti. (največ **4 točke**)
- Namesto pisnega poročila o opravljeni strokovni ekskurziji točkujemo **štiri različne geografske vaje/naloge ali ogleda, ki jih kandidat pripravi za vsak izbrani postanek**. Točkuje se tudi upoštevanje priporočil za izdelavo vaj/nalog in njihova kakovost ter rok oddaje, ki ga predpiše učitelj. (največ **4 točke**)

2. Pisna priprava za izvedbo strokovne ekskurzije

Namesto strokovne ekskurzije kandidat samostojno: izbere pokrajino, za katero bo izdelal pisno pripravo za izvedbo strokovne ekskurzije, zbere gradivo, pripravi naravno- in/ali družbenogeografsko predstavitev štirih postankov v pokrajini in za vsak postanek pripravi vajo/nalogo.

2.1 Namen

Kandidat bo s samostojnim načrtovanjem in pisno pripravo za izvedbo strokovne ekskurzije poglobil teoretično znanje, pridobil nove informacije in dopolnil svoje znanje. Samostojna pisna priprava za izvedbo strokovne ekskurzije kandidatu nudi tudi številne možnosti izkoriščanja medpredmetnih povezav.

2.2 Vsebina

Kandidati s pomočjo literature in virov (zlasti zanesljivih e-gradiv) spoznavajo in utrjujejo temeljne geografske in druge značilnosti izbrane pokrajine (regije), ki izhajajo iz vsebin oziroma izpitnih ciljev, zapisanih v točki 4.4.

2.3 Priporočila za izdelavo pisne priprave za izvedbo strokovne ekskurzije po izbrani pokrajini s štirimi postanki

Pisna priprava za izvedbo strokovne ekskurzije po izbrani pokrajini s štirimi postanki naj bo računalniško oblikovana, lepa na pogled in jezikovno pravilna. Obsega naj 3–5 strani (vsebinski del 2–4 strani, brez prilog).

Prva stran pisne priprave za izvedbo strokovne ekskurzije mora vsebovati podatke:

ime in sedež šole,

naslov poročila,

ime in priimek učitelja,

ime in priimek avtorja, razred in datum oddaje priprave.

Pisna priprava za izvedbo strokovne ekskurzije po izbrani pokrajini s štirimi postanki mora imeti ta obvezna poglavja:

Uvod:

V uvodu kandidat navede cilje in namen ekskurzije, opiše pot in vriše na zemljevid štiri postanke.

Vsebina:

Kandidat podrobno predstavi geografske značilnosti za vsak izbrani postanek.

Zaključek:

Vsebuje najpomembnejše ugotovitve/spoznanja o raziskani pokrajini in morebitno primerjavo z domačo pokrajino.

Seznam virov in literature:

Sestavljen je po abecednem vrstnem redu priimkov avtorjev oziroma naslovov del. Kandidat mora navesti vse uporabljene vire in literaturo. Povzetki in dobesedni prepisi iz virov in literature morajo biti citirani dosledno (npr. v besedilu: Cunder 2001; v seznamu virov

in literature pa: Cunder, K., in drugi. 2001: Obča geografija. Založba Mladinska knjiga. Ljubljana). Glede na to, da je dostop do knjižničnega gradiva omejen, naj se kandidat z učiteljem posvetuje o uporabi virov in literature.

Priloge:

Zemljevid z vrisanimi štirimi postanki.

2.4 Priporočila za pisni predlog štirih različnih geografskih vaj/nalog ali ogledov, ki jih kandidat načrtuje na vsakem izbranem postanku

Pisni predlog geografskih vaj/nalog naj bo računalniško oblikovan, lep na pogled in jezikovno pravilen. Vsaka vaja naj obsega najmanj 1 vsebinsko stran, skupaj torej najmanj 4 vsebinske strani. Za vsak postanek kandidat oblikuje eno vajo/nalogo.

Prva stran pisnega predloga geografskih vaj/nalog mora vsebovati podatke:

ime in sedež šole,

naslov poročila,

ime in priimek učitelja,

ime in priimek avtorja, razred in datum oddaje predloga.

Vsaka od štirih zapisanih vaj/nalog mora imeti ta obvezna poglavja:

Uvod v vajo/nalogo:

V uvodu kandidat navede cilje vaje/naloge, ki jo je načrtoval za vsak izbrani postanek.

Vsebina:

Kandidat samostojno sestavi vajo/nalogo, ki se navezuje na geografske značilnosti izbranega postanka. Zaželeno je, da v vajo/nalogo vključi slikovno gradivo, aktualizacijo npr. izsek časopisnega članka, na podlagi katerega oblikuje vprašanja itd.

Zaključek:

Kandidat zapiše rešitve vaje/naloge.

Seznam virov in literature:

Sestavljen je po abecednem vrstnem redu priimkov avtorjev oziroma naslovov del. Kandidat mora navesti vse uporabljene vire in literaturo. Povzetki in dobresedni prepisi iz virov in literature morajo biti citirani dosledno (npr. v besedilu: Cunder 2001; v seznamu virov in literature pa: Cunder, K., in drugi. 2001: Obča geografija. Založba Mladinska knjiga. Ljubljana). Glede na to, da je dostop do knjižničnega gradiva omejen, naj se kandidat z učiteljem posvetuje o uporabi virov in literature.

ZGODOVINA

Predlog navodil za izvedbo praktičnega dela izpita pri predmetu zgodovina, ki lahko nadomesti izvedbo strokovne ekskurzije

Zaradi izrednih okoliščin ob epidemiji novega koronavirusa so se šole, učitelji in maturanti pri opravljanju ekskurzije znašli v različnih situacijah – nekateri učitelji so ekskurzije že izvedli, maturanti pa so oz. bodo poročila brez večjih težav lahko oddali, na drugih šolah pa ekskurzije še niso imeli in jo je v trenutnih razmerah tudi ni mogoče izvesti. Učitelji, ki maturante pripravljajo na izpit iz zgodovine lahko sami presodijo, na kakšen način bi bilo praktični del izpita smiselno izvesti, državna predmetna komisija za splošno maturo za zgodovino pa je za učitelje pripravila predlog izvedbe praktičnega dela splošne mature, ki lahko nadomesti izvedbo strokovne ekskurzije in ga lahko maturanti opravijo doma, brez odhoda na teren. Pri tem je smiselno prilagodila navodila za izvedbo in točkovanje ekskurzije kot praktičnega dela izpita splošne mature, ki so zapisana v predmetnem izpitnem katalogu.

Komisija je zato prilagodila merila ocenjevanja strokovne ekskurzije.

1. Merila ocenjevanja posameznih delov izpita (PIK SM 2014 – Zgodovina)

Kandidati **se** lahko na ekskurzijo, ki ste jo načrtovali, pripravijo enako kot doslej, zato **se** merilo *Priprava na strokovno ekskurzijo* točkuje enako kot doslej in **se** za to dobi tudi enako število točk (0–2 in 0–3).

- Ker kandidat vsebine svojega referata ne more predstaviti na terenu, učitelj namesto točkovanja postavke *Kandidat predstavi vsebino referata* kandidatu naroči, da mu prek spletne učilnice/elektronske pošte pošlje dve vprašanji iz tematike svojega referata, ki ju učitelj oceni z 0–2 točkama.
- Namesto postavke *Kandidat učitelju odgovarja na vprašanja o temi referata ...* pripravi učitelj iz zbranih vprašanj kandidatov delovni list, ki ga prek spletne učilnice/elektronske pošte posreduje kandidatom v reševanje. Izpolnjene delovne liste učitelj oceni z 0–3 točkami.

UMETNOSTNA ZGODOVINA

Predlog navodil za izvedbo praktičnega dela izpita pri predmetu umetnostna zgodovina, ki lahko nadomesti izvedbo umetnostnozgodovinskega praktikuma

SEMINARSKA NALOGA

Zaradi izrednih okoliščin ob epidemiji novega koronavirusa so se šole, učitelji in kandidati pri opravljanju umetnostnozgodovinskega praktikuma znašli v različnih situacijah – nekateri učitelji so delo na terenu že izvedli, kandidati pa bodo poročila brez večjih težav lahko oddali, na drugih šolah pa ekskurzije še niso imeli ... Učitelje, ki kandidate pripravljajo na izpit iz umetnostne zgodovine, zato pozivamo, da sami presodijo, na kakšen način bi bilo praktični del izpita smiselno dokončati. Če obstajajo tudi skrajni primeri, da učitelji na kakšni šoli z izvajanjem praktičnega dela še niso začeli, pa kot nadomestno rešitev predlagamo seminarsko nalogo, kot so jo kandidati pri umetnostni zgodovini na splošni maturi nekoč že izdelovali. V nadaljevanju navajamo merila za vrednotenje (najvišje možno število točk je 30, enako kot pri umetnostnozgodovinskem praktikumu) in navodila za izdelavo seminarske naloge.

A) MERILA ZA VREDNOTENJE

Seminarska naloga je ovrednotena z 0 do 30 točk, in sicer:

OBRAVNAVANO PODROČJE

Ocenjujemo izvirnost in aktualnost izbrane teme ter zahtevnost izbranega problema.

- Področje je neizvirno in opisuje že večkrat obravnavano temo. (1 točka)
- Izbrano je ozko področje, ki se v celoti naslanja na en predmet. (2 točki)
- Izbrano je aktualno področje ali širše in izvirno zastavljeno področje. (3 točke)

ZBIRANJE IN NAVAJANJE VIROV

Ocenjujemo pestrost uporabljenih virov ter kakovost in ustreznost pridobljenih podatkov glede na izbrano področje. Upoštevamo, da so trenutno na voljo le spletni viri.

- Prevladuje en vir; viri so navedeni površno in pomanjkljivo; zbrani podatki niso zanesljivi. (1–3 točke)
- Uporabljenih je več lahko dosegljivih virov; zbrani podatki ne zajemajo izbranega področja v celoti; citiranje opomb je ustrezno. (4–6 točk)

Uporabljeni viri so različni, zbrani podatki so aktualni, pestri in ustrezajo izbranemu področju; citiranje opomb kaže na obvladovanje strokovnega besedila. (7–9 točk)

Za slovensko umetnostno zgodovino skorajda ni relevantnih virov na spletu. Zato mora učitelj za vsako posamezno temo predhodno preveriti spletne vire, če so ustrezni in maturantom dati navodila, kateri spletni viri se lahko uporabijo. Svetujemo uporabo dedi.si in člankov iz znanstvenih revij, ki so (vsaj starejši) objavljeni na spletu (ZUZ, AHAS, Kronika ...).

ZGRADBA SEMINARSKE NALOGE

Ocenjujemo zgradbo seminarske naloge v skladu z zahtevami, povezanost zunanje in notranje zgradbe ter izvirnost obravnave.

Daljši deli besedila so neposredno povzeti in med seboj slabo povezani; zunanja zgradba naloge je slabo pregledna. (1 točka)

Naloga je pregledna in vsebuje zahtevane elemente; posnemanje prevladuje nad izvirnostjo. (2 točki)

Obravnava je izvirna in zanimiva; bistvene misli iz virov so avtorsko obdelane; besedilo je logično urejeno. (3 točke)

PREDSTAVITEV TEMATIKE IN VSEBINSKA USTREZNOST

Ocenjujemo stopnjo razumevanja in širino predstavljene tematike.

Predstavitev tematike je preprosta, veliko je ponavljanja in očitnih dejstev. (1–3 točke)

Predstavitev tematike ustreza zastavljenim ciljem. (4–6 točk)

Predstavitev tematike ustreza zastavljenim ciljem in kritično presoja njihovo vrednost. (7–9 točk)

SLOG IN JEZIKOVNA PRAVILNOST

Ocenjujemo bogastvo besedišča in ustreznost terminologije, jedrnatost, natančnost in jasnost izražanja.

Besedišče je revno, polno tujk, izražanje je okorno in slabo razumljivo; v nalogi je precej pravopisnih in slovničnih napak. (1 točka)

Besedišče in raba strokovnih izrazov sta primerna; v besedilu so le manjše napake. (2 točki)

Besedišče je bogato, raba strokovnih izrazov je suverena, v besedilu ni napak. (3 točke)

SAMOSTOJNOST PRI DELU

Ocenjujemo samostojnost, čas in napor, ki je bil potreben za izdelavo seminarske naloge.

Za nalogo kandidat ni porabil veliko časa in truda. (1 točka)

Kandidat se je trudil, da bi bila naloga uspešna, delo je ob konzultacijskih pripombah opravil večinoma samostojno. (2 točki)

Razvidno je, da je bilo za izdelavo porabljeno veliko časa in vloženo veliko truda, kandidat pa je pri delu pokazal tudi veliko samostojnosti, samoiniciativnosti. (3 točke)

B) NAVODILA ZA IZDELAVO SEMINARSKE NALOGE

NAVODILA ZA PRIPRAVO SEMINARSKE NALOGE

Kandidat v dogovoru z učiteljem izbere temo, ki naj bo naravnana problemsko. Teme izhajajo iz obravnavane snovi in upoštevajo razpoložljivost virov (trenutno so dostopni le spletni viri, ne pa tudi knjižnično gradivo). Pri izbiri in oblikovanju naslovov seminarskih nalog je treba upoštevati njihov namen; verjetno bi bilo smiselno opredeliti posamezne tematske sklope, znotraj katerih se potem lahko določijo konkretni naslovi, npr.:

- spomenik iz domačega okolja (npr. arhitekturni spomenik, likovni umetnik, ki je povezan z domačim krajem, umetnostnozgodovinska podoba kraja, urbanistična predstavitev kraja);
- ikonografski motiv (npr. razvoj ikonografskega motiva, primerjava ikonografskega motiva v nekem obdobju, regiji, med posameznimi avtorji, ikonografske značilnosti posamezne likovne smeri);
- aktualna razstava – če jo je kandidat že obiskal (npr. koncept, izhodišča, polemike izbrane razstave, primerjava dveh razstav);
- likovni ustvarjalci (tematska opredelitev in ne le leksikografska predstavitev, avtobiografski in družbeni odmevi v avtorjevem opusu);
- likovne tehnike (predstavitev posameznih slikarskih, grafičnih, kiparskih tehnik).

Izbiri teme in opredelitvi problema sledi zbiranje ustrezne literature in virov, študij zbranega gradiva in izdelava vsebinske zasnove naloge.

NAVODILA ZA PISANJE SEMINARSKE NALOGE

Seminarska naloga naj obsega približno 10 besedilnih strani, dodano naj bo ustrezno slikovno gradivo ali druge priloge. Naloga mora biti obvezno opremljena z opombami; način citiranja ni predpisan, od kandidata se zahteva le doslednost (v nalogi naj se ves čas drži istega načina citiranja).

NAVODILA GLEDE OBLIKE SEMINARSKE NALOGE

Seminarska naloga naj vsebuje:

- naslovno stran (ime in priimek kandidata ter učitelja, ime šole, naslov naloge, kraj in letnica oddaje);
- povzetek (v nekaj povedih je povzeta vsebina naloge: naveden je problem, pot rešitve in sklep);

- ključne besede (našteti je 3 do 5 ključnih pojmov, obravnavanih v seminarski nalogi);
- kazalo (vsebina z navedenimi stranmi začetka posameznih poglavij in podpoglavij);
- uvod (opredelitev problema, postavitve osnovne teze, nakazana pot obravnave problema, lahko je tudi naveden pomen teme in razlog za njeno izbiro);
- jedro (obravnavajo izbrano tematiko z vsemi zahtevanimi elementi, razdeljena na odstavke in podpoglavja; vsak del pojasnjuje določeni vidik glavne teme);
- sklep (povzame in pojasni rezultat seminarske naloge, lahko kratko navede nerešene probleme);
- literatura in viri;
- priloge.

NAVODILA GLEDE UČITELJEVE POMOČI

Učitelj vodi kandidata in mu pomaga, da se lahko uveljavijo merila za ocenjevanje seminarske naloge; pri nastajanju naloge se opravita dve obvezni konzultaciji (po e-pošti). Učiteljeva pomoč obsega ta področja:

- vodenje kandidata pri izboru in omejitvi problema naloge;
- svetovanje pri iskanju ustreznih virov;
- spremljanje vsebinske zasnove naloge;
- svetovanje pri težavah, na katere naleti kandidat;
- spremljanje kandidatovega samostojnega izdelovanja naloge.